

# MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. Dr. A. B. A. VAN KETEL, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF, M. PIMENTEL EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: Drs. ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPEL — LITERATUUR: Drs. S. KLEEREKOPER — BESLECHTE GESCHILLEN: PROF. Mr. CH. ZEVENBERGEN — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: J. H. TEXTOR — UIT HET BUITENLAND: Ch. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE LANGE — EFFICIENTIE: R. W. STARREVELD — BELASTINGVRAAGSTUKKEN: W. WESTRA — NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN: Mr. Dr. E. TEKENBROEK — REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT LITERATUUR: Meij. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG

BUITEN DE VASTE RUBRIEKEN WERDEN IN DE BEIDE VORIGE JAARGANGEN BIJDRAGEN GEPLAATST VAN Dr. O. BAKKER, Drs. F. Th. BEDEAUX, W. N. DE BLAËY, Ir. A. L. TER BRAAKE, F. F. VAN DOORNE, F. N. GLAVIMANS Jr., Drs. A. M. GROOT, E. GOUDSMIT, Drs. J. P. HACCOË, J. H. HAGEMAN, Ir. H. VAN HEYST, Th. v. HOORN, W. C. KOPPENBERG Jr., C. H. A. J. JANSSENS, A. J. VAN NOORDWIJK, J. J. M. H. NYST Mr. L. M. M. NYST, JAMES POLAK, A. RITZ, Dr. M. J. H. SMEETS, F. SWART, W. J. TOMBE, Drs. W. P. DEN TURK, e.a.

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY  
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 82444

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND  
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-  
GEVEN. - NADruk IS GEOORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-  
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN  
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS, BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.  
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24, BUITEN-  
LAND F 10.60. — MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN  
JAARGANG

## INHOUD:

|                                                                                                                                         |      |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|----|
| In memoriam G. Smits                                                                                                                    | Blz. | 1  |
| Eenige beschouwingen omtrent de praktische toepassing van standaardkosten bij het staatsbedrijf der posterijen, telegrafie en telefonie | „    | 1  |
| door Drs. Tj. J. Addens en N. Elgersma                                                                                                  |      |    |
| Eenige opmerkingen naar aanleiding van het „IVième Congres national des experts comptables” te Brussel                                  | „    | 7  |
| door James Polak, met naschrift                                                                                                         |      |    |
| Reconstructie van naamloze vennootschappen                                                                                              | „    | 8  |
| door J. J. M. H. Nijst                                                                                                                  |      |    |
| Nieuws inzake wetgeving resoluties en beslissingen op het gebied der belastingen                                                        | „    | 11 |
| Loon der in het bedrijf werkzame echtgenooten en minderjarige kinderen en art. 10 wet inkomstenbelasting                                |      |    |
| door B. van den Berg                                                                                                                    |      |    |
| Examen accountant der Directe Belastingen October 1935                                                                                  | „    | 12 |
| Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde                                           | „    | 14 |
| Boeken-repertorium                                                                                                                      | „    | 16 |
| Nederlandsch Instituut van Accountants                                                                                                  | „    | 16 |
| Verslag 41ste Algemeene Vergadering                                                                                                     |      |    |

## G. SMITS †

Op den 14en December 1935 overleed na een langdurig lijden onze collega G. Smits, accountant te Haarlem. Met hem verdwijnt uit onze rijen een veteraan, die jarenlang een sieraad van ons beroep is geweest door zijn hooge opvatting daarvan, door zijn nauwgezetheid en zorgvuldige plichtsbetrachting en zijn hoogstaand karakter. Smits was een man, die onder alle omstandigheden „neen” durfde te zeggen als het naar zijn meening „neen” moest zijn. Hij was vatbaar voor deugdelijke argumenten, die tegen zijn aanvankelijke opinie streden, maar te transigeren viel er niet met hem nimmer. Hij bezat groote organisatorische gaven. De vroegere Nationale Organisatie, later Nederlandsche Organisatie van Accountants, is onder zijn leiding tot grooten bloei gekomen. Bij zijn collega's, die hem van nabij hebben gekend, zal zijn nagedachtenis in hooge eere blijven.

v. O.

## EENIGE BESCHOUWINGEN OMTRENT DE PRACTISCHE TOEPASSING VAN STANDAARDKOSTEN BIJ HET STAATSBEDRIJF DER POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE

### Inleiding.

1. De standaardkosten vormen een onderdeel van de bedrijfs-economie, dat zich in de laatste jaren in een toenemende belangstelling mag verheugen. Doel van dit artikel is een en ander mede te deelen over hetgeen men met standaardkosten kan bereiken, waarbij gebruik zal worden gemaakt van voorbeelden ontleend aan de Radio-Telegrafie en de Radio-Telefonie.

Achtereenvolgens zullen worden besproken:

- A. Het nut van standaards.
- B. De wijze waarop standaards worden bepaald.
- C. Het „up to date” houden van standaards.
- D. Het werken met standaards.

### A. Het nut van standaards.

2. Indien in een onderneming vraagstukken aan de orde komen als:

- a. kunnen aan bijzondere groepen van gebruikers reducties worden gegeven, en zoo ja, welke geldelijke gevolgen brengt dit mede voor de onderneming?
- b. wat zijn de geldelijke gevolgen van de toepassing van een bepaalde technische vinding?
- c. wat is het resultaat in geld van het verkeer (omzet) met een bepaald land over een bepaalde periode en waaraan is dit resultaat te danken?

ter beantwoording waarvan kennis van den kostprijs vereischt is, kan men in het algemeen op tweeërlei wijze te werk gaan.

### I. De Historische Methode.

Telkenmale als een vraag als bovenstaand opkomt, begint men met de boekhoudeijfers van zoo recent mogelijken datum te verzamelen. Is deze tijdroovende bewerking geschied, dan wordt tegenover de gevonden cijfers het verkeer (omzet) gesteld. Door deeling ontstaat een „kostprijs”, die den grondslag vormt voor de beantwoording van de gestelde vraag. Deze „historische” methode ziet dus den kostprijs (p) als de uitkomst van een rekenkundige bewerking, voor te stellen door een breuk, waarvan de teller bestaat uit de kosten (k) en de noemer uit

het verkeer (v), aldus:  $\frac{k}{v} = p$ .

Worden soortgelijke vragen nu b.v. drie maanden later opnieuw gesteld, dan moeten weder de boekhoudeijfers van zoo recent mogelijken datum worden verzameld, weder tegenover het verkeer (omzet) worden gesteld, enz. Het zal dan als regel blijken, dat *k* en *v* en dus ook *p* andere getallen voorstellen, als gevolg van:

- a. wisselend verkeer (*v*): conjunctuurinvloeden, seizoeninvloeden en toevallige factoren (beurs-hausse en -baisse, val van het Engelse pond, internationale conferenties, enz.);
- b. wisselende kosten (*k*): seizoeninvloeden en toevallige factoren (meer of minder verwarmings- of verlichtingskosten, meer of minder onderhoud in een bepaalde periode, enz.).

Het zal duidelijk zijn, dat een dergelijke methode van werken niet ideaal is, immers:

- 1e. men moet te lang op antwoord wachten;
- 2e. al die berekeningen maken den inlichtingendienst duur;
- 3e. de uitkomsten zijn als gevolg van de onder *a* en *b* genoemde factoren willekeurig. De berekende *p*'s zullen fluctuaties vertoonen, die geen enkele wezenlijke betekenis hebben, het inzicht vertroebelen en voor informatie van de bedrijfsleiding van weinig nut zijn.

## II. De Standaardkosten Methode.

Deze geeft, in tegenstelling met de historische methode, niet aan wat een product of dienst heeft gekost, maar wat deze normaliter kosten *mag*. Naast dit voordeel staan verder:

- a. een snelle informatie;
- b. een goedkoop inlichtingendienst;
- c. doeltreffende gegevens.

### B. De wijze waarop standaards worden bepaald.

3. Bij het bepalen van standaards wordt meestal begonnen met het maken van een studie van de organisatie van het desbetreffende bedrijf, ten einde te komen tot een zoo logisch mogelijke indeeling van de kosten (opstelling van een kostenverdelingschema). Aldus werd ook gehandeld bij het bepalen van de standaards voor de bedrijfsonderdeelen Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie. De studie leidde tot een indeeling in:

- a. geografische eenheden: het zendstation Kootwijk-Radio, het zendstation Scheveningen-Radio, het ontvangstation Noordwijk-Radio, het bedieningsstation Amsterdam-Radio, enz.
- b. een onderverdeling van deze geografische eenheden in kostendragers, b.v. de geografische eenheid het zendstation Kootwijk-Radio is onderverdeeld in:
  1. zendgebouw 1, zendgebouw 2, enz.
  2. complex masten en antennes 1, complex masten en antennes 2, enz.
  3. zender 1, zender 2, enz.
- c. een onderverdeling van de kostendragers in kostensoorten, b.v. de kostendrager het zendgebouw 1 in:
  1. rente;
  2. afschrijving;
  3. onderhoud;
  4. verlichting;
  5. verwarming.
- d. een restgroep als „beheer” aangeduid. Deze omvat de personeelsvoorziening, het algemeen toezicht, de kantoorbehoeften, enz.

Een en ander is aanschouwelijk voorgesteld in voorbeeld 1.

### VERDEELINGSSHEMA.

4. Een tweede stap is het verzamelen en groepeeren van de financiële gegevens over een aaneengesloten reeks van jaren,

| Geografische indeeling: Zendstation Kootwijk-Radio   |                    |                                       |
|------------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------------|
| Kostendragers<br>1                                   | Kostensoorten<br>2 |                                       |
| Zendgebouw 1<br>(tusschenstadium)                    | vaste kosten       | rente                                 |
|                                                      |                    | afschrijving                          |
|                                                      |                    | onderhoud                             |
|                                                      |                    | verlichting                           |
|                                                      |                    | verwarming                            |
| Complex masten<br>en antennes 1<br>(tusschenstadium) | vaste kosten       | rente                                 |
|                                                      |                    | afschrijving                          |
|                                                      |                    | onderhoud                             |
|                                                      |                    | beheer                                |
| Zender 1<br>(productie-<br>centrum)                  | variabele kosten   | krachtstroom                          |
|                                                      |                    | waterverbruik                         |
|                                                      |                    | bedienend personeel                   |
|                                                      |                    | lampenverbruik (per „type”)           |
|                                                      | vaste kosten       | afschrijving, rente, onderhoud        |
|                                                      |                    | aandeel in de kosten van beheer       |
|                                                      |                    | aandeel in de kosten van complex 1    |
|                                                      |                    | aandeel in de kosten van zendgebouw 1 |

Voorbeeld 1.

met de bedoeling deze uit te gieten over het bovenbedoelde kostenverdelingschema. De financiële gegevens worden ontleend aan de hoofdboekhouding, maar zijn niet zonder meer bruikbaar, omdat nu eenmaal de cijfers van de hoofdboekhouding niet pasklaar zijn voor een standaardkostenbepaling, als gevolg van de belangrijke principieele verschillen tussen beide:

- a. in *doelstelling*: de doelstelling van de hoofdboekhouding is o.a. het afleggen van verantwoording en het vaststellen van de winst, welke voor uitdeling in aanmerking komt; die van de standaardkosten daarentegen het verschaffen van gegevens voor de prijspolitiek en voor de controle op de economie van het bedrijf;
- b. in *tijdsmoment*: de hoofdboekhouding is voor alles een *nå*-calculatie; de standaardkosten daarentegen zijn voor alles een *vóó*-calculatie. Men kan dit belangrijke verschil ook zóo aanduiden: de boekhouding geeft de cijfers zooals deze zijn (*Ist*-positie), de standaardkosten zooals ze hadden moeten zijn (*Soll*-positie).

Dit verschil in doelstelling en in tijdsmoment brengt voor de standaardkosten mede:

- 1e. dat men de cijfers anders moet rubriceren.

Als verantwoordingsinstrument boekt de boekhouding een krachtstroomrekening in de maand, waarin deze rekening binnen komt (verantwoording), terwijl de standaardkosten de stroomkosten verwerken in de maand, waarin de stroom wordt afgenomen;

- 2e. dat men de cijfers deels buiten beschouwing moet laten.

De boekhouding boekt rente en afschrijving over het gehele geïnvesteerde vaste kapitaal; dit is logisch uit een oogpunt van verantwoording. De standaardkosten daarentegen moeten den economischen kostprijs verschaffen. Daarom nemen zij rente en afschrijving van om economische of technische redenen buiten gebruik gestelde objecten niet op. Wel brengen zij deze verliesposten zoo noodig apart naar voren, daar dit noodig is met het oog op eventuele adviezen over extra-afschrijving;

- 3e. dat men de cijfers op bijzondere wijze moet splitsen, n.l. in vaste en variabele kosten, een indeeling, die de hoofdboek-



houding niet kent, maar die voor de standaardkosten van overwegend belang is. <sup>1)</sup>

De aldus pasklaar gemaakte financiële gegevens worden uitgetrokken over het verdeelingschema.

Past men het bovenstaande toe op de Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie, dan ziet de kostenverdelingsstaat van voorbeeld 1 er uit als voorbeeld 2. De toerekening geschiedt deels indirect, deels direct. Enkele kostendragers en kostensoorten zijn uiteraard slechts tusschenstadia. Zij worden weer omgeslagen over de uiteindelijke kostendragers (de productiecentra) naar evenredigheid van de diensten (1/10, 1/4, enz.), die zij dezen bewijzen.

Deze evenredigheden worden b.v. voor de Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie vastgesteld in overleg met de beheerders van de betrokken stations, die daartoe de noodige metingen, op-

VERDEELINGSSHEMA. <sup>2)</sup>

| Geografische indeeling: Zendstation Kootwijk-Radio           |                         |                                          |                   |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------------------------------|-------------------|
| Kosten-<br>dragers<br>1.                                     | Kosten<br>soorten<br>2. | Geldbedragen<br>3.                       | Om-<br>slag<br>4. |
| Zendgebouw<br>1<br>(tusschen-<br>stadium)                    | Vaste<br>kosten         | rente                                    | f 300.--          |
|                                                              |                         | afschrijving                             | f 800.--          |
|                                                              |                         | onderhoud                                | f 400.--          |
|                                                              |                         | verlichting                              | f 200.--          |
|                                                              |                         | verwarming                               | f 300.--          |
| Complex<br>masten en<br>antennes 1<br>(tusschen-<br>stadium) | Vaste<br>kosten         | rente                                    | f 1000.--         |
|                                                              |                         | afschrijving                             | f 800.--          |
|                                                              |                         | onderhoud                                | f 1200.--         |
|                                                              |                         | beheer                                   | f 5000.--         |
| Zender 1<br>(productie-<br>centrum)                          | Variabele<br>kosten     | krachtstroom                             |                   |
|                                                              |                         | waterverbruik                            |                   |
|                                                              |                         | bedienend personeel                      |                   |
|                                                              |                         | lampenverbruik<br>(per "type")           |                   |
|                                                              | Vaste kosten            | afschrijving, rente,<br>onderhoud        | f 2000.--         |
|                                                              |                         | aandeel in de kosten<br>van beheer       | f 500.--          |
|                                                              |                         | aandeel in de kosten<br>van complex 1    | f 750.--          |
|                                                              |                         | aandeel in de kosten<br>van zendgebouw 1 | f 400.--          |

Voorbeeld 2.

nemingen, enz. doen. Door deze samenwerking komt men tot een zoo logisch mogelijke kostenverdeling. Zoo wordt om een voorbeeld te noemen, het aandeel in de kosten van zendgebouw 1 gesteld op 1/5, omdat deze zender op 1/5 deel van de vloeroppervlakte van zendgebouw 1 beslag legt.

5. Naast de financiële gegevens heeft men voor den opbouw van de standaardkosten noodig gegevens betreffende het

<sup>1)</sup> Onder *vaste kosten* worden verstaan de kosten, die men heeft, ook al zou op een bepaald moment de bedrijfsdrukke nihil zijn. Onder deze groep vallen dus zowel kapitaal- (rente, afschrijving, enz.) als exploitatielasten (onderhoud, enz.)

*Variabele kosten* zijn kosten, die ontstaan zoodra het bedrijf werkt. Voorbeelden hiervan zijn kosten van zendlampen, krachtstroom, enz. De variabele kosten zijn min of meer direct evenredig met de bedrijfsdrukke, dit in tegenstelling met de vaste kosten, die de bedrijfsdrukke slechts in een ver verwijderd verband volgen.

In de praktijk wordt nog een derde kostengroep onderscheiden, n.l. de z.g. *semi-variabele kosten*. Deze zullen, om niet te veel in details af te dalen, buiten beschouwing worden gelaten.

<sup>2)</sup> Alle cijfers zijn gefingerd.

gebruik van de technische apparatuur en het verkeer (omzet).

Bij de Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie worden deze verstrekt door de beheerders van de verschillende radiostations en de betrokken exploitatie-afdeeling bij het Hoofdbestuur der P.T.T., de hoofdadministratie van het Staatsbedrijf der P.T.T.

De verdere gang van zaken eischt een splitsing van deze gegevens in:

- kwantitatieve gegevens;
- gegevens inzake de (werkelijke) bedrijfsdrukke.

Tot de sub a. bedoelde gegevens kan men rekenen: het krachtstroomverbruik in KWU c.q. het waterverbruik in m<sup>3</sup>, het bedienend personeel in uren van een bepaalden zender, staten van de niet meer bruikbare lampen met opgave van den bereikten levensduur, enz. Tot die betreffende de werkelijke bedrijfsdrukke: het aantal zenduren van een bepaalden zender; het aantal ontvangen c.q. geseinde woorden, het aantal inkomende c.q. uitgaande gesprekken, enz.

6. Men beschikt zoodoende over alle gegevens noodig voor het bepalen van de standaardkosten. Dit geschiedt nu als volgt:

De kwantitatieve gegevens worden gedeeld door het verkeer (omzet). Deze bewerking past men toe voor een zoo groot mogelijk aantal maanden, waarna uit de verkregen uitkomsten de bijzondere afwijkingen worden geëlimineerd. Daarna wordt het rekenkundig gemiddelde bepaald van de overblijvende uitkomsten, waardoor één *kwantitatieve of rendementsstandaard* bekend is. Deze „ervaringsstandaard” wordt tenslotte nog geïnterpreteerd met berekeningen gemaakt door de technische experts.

Bovenstaande toegepast op de Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie (d.w.z. deeling van het kwantitatief stroomverbruik in KWU van een bepaalden zender door het aantal zenduren van dien zender) geeft als rendementsstandaard het normaal stroomverbruik in KW per zenduur van dien zender. Deze uitkomst wordt gecontroleerd met behulp van de lampenschema's van de zenders.

Op gelijke wijze kunnen worden berekend het normaal waterverbruik in m<sup>3</sup> per zenduur op een bepaalden zender, het normaal aantal uren bedienend personeel per zenduur op een bepaalden zender, het normaal aantal „type-uren” per zenduur op een bepaalden zender, enz.

7. Naast de kwantitatieve standaards zijn van belang de *kostenstandaards*. Deze bepaalt men in de eerste plaats door de kwantitatieve standaards te herleiden op geldbasis, hetgeen geschiedt door deze te vermenigvuldigen met hun resp. eenheidsprijzen. Bij de Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie kreeg men op deze wijze de volgende groep kostenstandaards: de kosten van één uur krachtstroomverbruik, de kosten van één uur waterverbruik, de kosten van één uur bedieningsloon, de kosten van één uur lampenverbruik, enz. van een bepaalden zender (eerste groep).

Een volgende groep kan eerst berekend worden als men beschikt over gegevens betreffende de *normale bedrijfsdrukke* <sup>3)</sup>. Deze wordt berekend uit de gegevens bedoeld onder punt 5b. Is de normale bedrijfsdrukke bekend, dan wordt zij geplaatst tegenover de vaste kosten van de productiecentra. Zoo wordt bij de Radio-Telegrafie en Radio-Telefonie de rente, de afschrijving en het onderhoud van een bepaalden zender gedeeld door het normaal aantal bedrijfsuren van dezen zender; het aandeel in de kosten van beheer ten laste van een bepaalden zender door het normaal aantal bedrijfsuren van dien zender, enz.

De thans gevonden kostenstandaards zijn b.v. de kosten van één uur rente, afschrijving en onderhoud, de kosten van één uur beheer, de kosten van één uur aandeel in een bepaald zend-

<sup>3)</sup> Het begrip „normale bedrijfsdrukke” wordt door schrijvers over deze onderwerpen verschillend geïnterpreteerd. In dit artikel wordt met de normale bedrijfsdrukke bedoeld de bedrijfsdrukke, gevonden door extra-polatie van den trend, berekend uit de bedrijfsdrukken van een voldoende groot aantal voorafgaande jaren.

## VERDEELINGSSCHEMA.

(alle cijfers zijn gefingeerd).

| Geografische indeeling: Zendstation Kootwijk-Radio         |                           |                                       |                     |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------------------------|---------------------|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------|-----------------------------|--------------------------------|------------|
| 1.<br>Kosten-<br>dragers                                   | 2.<br>Kosten soor-<br>ten |                                       | 3.<br>Geldbedragen  | 4.<br>Om-<br>slag  | 5.<br>Bedrijfsuren<br>waardoor te<br>deelen | 6.<br>Kwantita-<br>tieve stan-<br>daards | 7.<br>Eenheids-<br>prijzen | 8.<br>Kosten-<br>standaards | 9.<br>Totaal<br>van kolom<br>8 |            |
| Zendgebouw 1<br>(tussen-<br>stadium)                       | vaste kosten              | rente                                 | f 300.--            | 1/10<br>1/4<br>1/5 |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | afschrijving                          | f 800.--            |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | onderhoud                             | f 400.--            |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | verlichting                           | f 200.--            |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | verwarming                            | f 300.--            |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
| Complex mas-<br>ten en anten-<br>nes 1(tussen-<br>stadium) | vaste kosten              | rente                                 | f 1000.--           |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | afschrijving                          | f 800.--            |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | onderhoud                             | f 1200.--           |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
|                                                            |                           | beheer                                | f 5000.--           |                    |                                             |                                          |                            |                             |                                |            |
| Zender 1<br>(productie-<br>centrum)                        | variabele<br>kosten       | krachtstroom                          | 55000 KWU           |                    | werkelijk                                   | 50 KWU 1)                                | f 0.05                     | f 2.50 5)                   |                                |            |
|                                                            |                           | waterverbruik                         | 3300 M <sup>3</sup> |                    | aantal(1100)                                | 3 M <sup>3</sup> 2)                      | f 0.10                     | f 0.30 6)                   |                                |            |
|                                                            |                           | bedienend personeel                   | 1100 uren           |                    | "                                           | 1 uur 3)                                 | f 0.80                     | f 0.80 7)                   |                                |            |
|                                                            |                           | lampenverbruik(per type)              | -----               |                    | "                                           | 5 typeuren 4)                            | f 0.40                     | f 2.-- 8)                   |                                |            |
|                                                            | vaste kosten              | afschrijving, rente, onder-<br>houd   | f 2000.--           |                    | normaal                                     |                                          |                            |                             | f 2.-- 9)                      |            |
|                                                            |                           | aandeel in kosten van<br>beheer       | f 500.--            |                    | "                                           | aantal(1000)                             |                            |                             | f 0.50 10)                     |            |
|                                                            |                           | aandeel in kosten van<br>complex 1    | f 750.--            |                    | "                                           |                                          |                            |                             | f 0.75 11)                     |            |
|                                                            |                           | aandeel in kosten van<br>zendgebouw 1 | f 400.--            |                    | "                                           |                                          |                            |                             | f 0.40 12)                     | f 9.25 13) |

1) normaal stroomverbruik in K.W. per zenduur van zender 1

2) " waterverbruik in m<sup>3</sup> per zenduur van zender 1

3) " aantal uren bedienend personeel per zenduur van zender 1

4) " aantal „type” uren per zenduur van zender 1

5) kosten van één uur krachtstroomverbruik van zender 1

6) " " " " waterverbruik van zender 1

7) " " " " bedieningsloon van zender 1

8) " " " " lampenverbruik van zender 1

9) " " " " rente, afschrijving en onderhoud van zender 1

10) " " " " beheer van zender 1

11) " " " " aandeel zendgebouw 1 van zender 1,

12) " " " " aandeel complex 1 van zender 1

13) totaal kosten van één uur zenden op zender 1 (derde groep kostenstandaards).

kwantitatieve of rendements standaards

eerste groep (variabele kostenstandaards)

tweede groep (vaste kostenstandaards)

## Voorbeeld 3.

gebouw, de kosten van één uur aandeel in een bepaald complex van een bepaalden zender, enz. (tweede groep \*)).

Telt men nu alle gevonden individuele kostenstandaards (zoowel die van de eerste als van de tweede groep) samen, dan vindt men de standaardkosten per zenduur voor een bepaalden zender (derde groep kostenstandaards).

Een samenvattend overzicht als voorbeeld 3 moge het in de punten 3 t/m 7 besprokene verduidelijken.

## C. Het „up to date” houden van de standaards.

8. In de voorgaande regelen werd uiteengezet hoe de standaards worden bepaald. Indien het bedrijfsleven statisch was, zou men eens en voor al klaar zijn. Dit is evenwel niet

4) De eerste groep kostenstandaards werd dus gevonden door deeling van kwantitatieve gegevens door de *werkelijke* bedrijfsdrukte en vermenigvuldiging van de uitkomsten met de resp. eenheidsprijzen; het waren de variabele kostenstandaards.

De tweede groep werd gevonden door deeling van de direct c.q. indirect toegerekende financiële gegevens door de *normale* bedrijfsdrukte; het waren de vaste kostenstandaards.

het geval, het is dynamisch. Dit geldt in het bijzonder voor een jong en in opbouw zijnd bedrijf en nog des te meer als de bedrijfsleiding er steeds op uit is het bedrijf technisch en economisch zoo volmaakt mogelijk te doen functionneeren. Al deze oorzaken maken, dat de standaards periodiek aan de werkelijkheid moeten worden getoetst en, dat zoo noodig nieuwe standaards moeten worden vastgesteld.

Aangezien de kosten of vast of variabel zijn, omvat het toetsen het onderzoek van deze twee kostengroepen.

De *variabele* kostenstandaards worden gecontroleerd door het maandelijks opnieuw berekenen van de kwantitatieve standaards, bedoeld in kolom 6 van het verdeelingsschema (voorbeeld 3). De gevonden uitkomsten worden gesteld tegenover de bestaande kwantitatieve standaards. Elke afwijking, die een bepaald percentage te boven gaat, wordt nader uitgezocht. In de praktijk blijven de geconstateerde afwijkingen meestal beneden een bepaald percentage; dit neemt echter niet weg, dat met deze afwijkingen moet worden rekening gehouden voor de hier na te bespreken aansluiting met de hoofdboekhouding. Dit geschiedt door op een aansluitingsstaat het verschil in werkelijk verbruik



en standaardverbruik (b.v. in KWU per zenduur herleid tot geld), te vermenigvuldigen met het aantal zenduren, dat een desbetreffende zender in het beschouwde tijdvak in gebruik was. De *vaste* kostenstandaards worden jaarlijks getoetst <sup>5)</sup>). Dit geschiedt door het opnieuw bepalen van de vaste kosten van de productiecentra, bedoeld in kolom 2 van het verdeelingschema.

Verschillen boven een bepaald percentage worden weder uitgezocht. Deze verschillen kunnen van tweeërlei aard zijn:

- 1c. die, welke voortvloeien uit afwijkingen van de bestaande standaards. Zij worden op gelijke wijze behandeld als bij de variabele kostenstandaards is besproken.
- 2c. die, welke voortvloeien uit de principiele verschillen tusschen de hoofdboekhouding en de standaardcalculatie. Zij worden elk afzonderlijk op den aansluitingsstaat aangegeekend.

Telkenmale als de periodieke toetsing van de vaste kosten plaats heeft, wordt ook ter vergelijking met de uitkomsten van de hoofdboekhouding de genoemde *aansluitingsstaat* aangelegd. Deze vermeldt eenzijdig het totaal van de door de hoofdboekhouding geboekte lasten (ontleend aan het grootboek van de afdeeling boekhouding en daarna gesplitst in vaste en variabele); anderzijds de cijfers van de op grond van de standaardkosten opgebouwde periodieke verkeersoverzichten per land (zie punt 11), waaraan worden toegevoegd:

- a. de maandelijks geconstateerde kwantitatieve verschillen in de variabele kosten herleid tot geld;
- b. de jaarlijks uitgezochte verschillen in de vaste kosten.

Onderstaand voorbeeld moge het behandelde in dit punt toelichten.

#### D. Het werken met de standaards.

9. Ten einde dit te demonstreeren zullen drie problemen worden behandeld en wel:

- a. één op het gebied van de tariefspolitiek;
- b. één op het gebied van de controle op de economie van het bedrijf;
- c. één op het gebied van de rentabiliteit.

##### Probleem a. tariefspolitiek. <sup>6)</sup>

Stel:

|                                                   |       |
|---------------------------------------------------|-------|
| de standaard variabele kosten van een gesprek be- |       |
| dragen .....                                      | f 3,— |
| de standaard vaste kosten van een gesprek be-     |       |
| dragen .....                                      | f 5,— |
| Totaal .....                                      | f 8,— |

het oude tarief is f 9.—;

de omzet is 10.000 gesprekken;

de opbrengst bij het oude tarief is dus f 90.000.— en de winst f 10.000.—.

De *variabele* kosten ad f 3.— vormen de limiet (grensprijs), waaronder nooit kan worden gegaan, omdat ieder gesprek tegen een lagere prijs een direct verlies zou opleveren, dat, ook al

#### Voorbeeld 4.

Over een bepaalde periode geven de gesplitste cijfers <sup>7)</sup> van de hoofdboekhouding en die van de standaardcalculatie de navolgende totalen:

| Zendstation Kootwijk-Radio. |          |                          |            |
|-----------------------------|----------|--------------------------|------------|
| Hoofdboekhouding            |          | Standaardcalculatie      |            |
| I Variabele lasten ...      | f 39.800 | I Variabele lasten ..... | f 40.300,— |
| II Vaste lasten „           | 54.600   | II Vaste lasten .....    | „ 50.000,— |
| Algem. Totaal               | f 94.400 | Algemeen Totaal .....    | f 90.300,— |

<sup>5)</sup> Eenvoudigheidshalve wordt hier een termijn van een jaar aangenomen; in de praktijk is deze meestal korter.

<sup>6)</sup> Alle cijfers zijn gefingeerd.

<sup>7)</sup> De cijfers zijn gefingeerd.

De opgemaakte aansluitingsstaat <sup>8)</sup> ziet er nu b.v. als volgt uit:

| AANSLUITINGSSTAAT.    |                                                                                           |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| I Variabele lasten    |                                                                                           |
| Hoofdboekhouding      | Standaardcalculatie                                                                       |
| f 39.800              | f 40.300,—                                                                                |
|                       | Hierbij komen de maandelijks uitgezochte kwantitatieve verschillen op geld herleid, b.v.: |
|                       | 1. De werkelijke krach-                                                                   |
|                       | stroomkosten zijn per                                                                     |
|                       | zenduur voor de navol-                                                                    |
|                       | gende zenders <i>lager</i> ge-                                                            |
|                       | weest dan de stan-                                                                        |
|                       | daards:                                                                                   |
|                       | zender 1:5.000 zenduren                                                                   |
|                       | à f 0,10 ..... — f 500,—                                                                  |
|                       | zender 3:3.000 zenduren                                                                   |
|                       | à f 0,06 ..... — f 180,—                                                                  |
|                       | zender 4:1.000 zenduren                                                                   |
|                       | à f 0,02 ..... — f 20,—                                                                   |
|                       | 2. De werkelijke krach-                                                                   |
|                       | stroomkosten zijn voor                                                                    |
|                       | de navolgende zenders                                                                     |
|                       | <i>hooger</i> geweest dan de                                                              |
|                       | standaards:                                                                               |
|                       | zender 2: 500 zenduren                                                                    |
|                       | à f 0,30 ..... + f 150,—                                                                  |
|                       | zender 5: 500 zenduren                                                                    |
|                       | à f 0,10 ..... + f 50,—                                                                   |
| f 39.800              | f 39.800,—                                                                                |
| II Vaste lasten       |                                                                                           |
| Hoofdboekhouding      | Standaardcalculatie                                                                       |
| f 54.600              | f 50.000,—                                                                                |
|                       | Hierbij komen de jaar-                                                                    |
|                       | lijks uitgezochte ver-                                                                    |
|                       | schillen in de vaste                                                                      |
|                       | kosten:                                                                                   |
|                       | <i>Eerste soort</i> verschillen                                                           |
|                       | (Ramingsverschillen):                                                                     |
|                       | 1. het beheer is te hoog                                                                  |
|                       | geraamd ..... — f 200,—                                                                   |
|                       | 2. de onderhoudskosten                                                                    |
|                       | van de terreinen zijn                                                                     |
|                       | te hoog geraamd ... — f 100,—                                                             |
|                       | <i>Tweede soort</i> verschillen                                                           |
|                       | 1. in de kostprijscalcula-                                                                |
|                       | tie werd niet opge-                                                                       |
|                       | nomen de rente, af-                                                                       |
|                       | schrijving en onder-                                                                      |
|                       | houd van zender 7,                                                                        |
|                       | die om technische re-                                                                     |
|                       | denen buiten gebruik                                                                      |
|                       | werd gesteld ..... + f 1.400,—                                                            |
|                       | 2. de boekhouding boek-                                                                   |
|                       | te aan onderhoud mas-                                                                     |
|                       | tens en antennes f 1500                                                                   |
|                       | betrekking hebbende                                                                       |
|                       | op een revisie, welke                                                                     |
|                       | voor 3 perioden dient                                                                     |
|                       | + f 1.000,—                                                                               |
|                       | 3. de normale bedrijfs-                                                                   |
|                       | drukte was geraamd                                                                        |
|                       | op 10.500 zenduren                                                                        |
|                       | (de standaard vaste                                                                       |
|                       | kosten bedragen per                                                                       |
|                       | eenheid f 5.) De wer-                                                                     |
|                       | kelijke bedrijfsdrukte                                                                    |
|                       | was 10.000 zenduren,                                                                      |
|                       | zoodat een verlies we-                                                                    |
|                       | gens onderbezetting                                                                       |
|                       | aanwezig is van 500 ×                                                                     |
|                       | f 5 (ongedekte vaste                                                                      |
|                       | kosten) ..... + f 2.500,—                                                                 |
| f 54.600              | f 54.600,—                                                                                |
| Algem. Totaal         | f 94.400                                                                                  |
| Algemeen Totaal ..... | f 94.400,—                                                                                |

<sup>8)</sup> Alle cijfers zijn gefingeerd.

zou het verkeer zich nog zoo uitbreiden, nooit meer wordt ingehaald.

In normale omstandigheden zal men niet tevreden zijn als men alleen de variabele kosten goedmaakt; men zal zoo mogelijk ook de *vaste kosten* willen terug ontvangen. De vaste kosten zijn weliswaar in totaal vast, echter per eenheid variabel. d.w.z. hoe grooter de omzet, hoe kleiner de vaste kosten per eenheid.

Wordt nu nog meer ontvangen, dan noodig is om de vaste en variabele kosten te dekken, dan is dat *winst*.

In het voorbeeld werd een winst gemaakt van  $f\ 10.000,-$ ; de vaste kosten bedroegen  $f\ 50.000,-$  totaal  $f\ 60.000,-$ . Wil men dezen toestand handhaven, dan is de volgende formule daarvoor de basis:

$\frac{60.000}{x} + f\ 3 = f\ y$ , waarbij  $x$  voorstelt het toekomstig verkeer en  $y$  het nieuwe tarief.

Het oude tarief was  $f\ 9$ . Stel men wil weten of een tarief van  $f\ 8$  verdedigbaar is. De formule leert ons nu, dat het verkeer dan moet worden

$\frac{60.000}{x} + f\ 3 = f\ 8$  of  $x = 12.000$ ,

d.w.z. dat het verkeer met 2.000 eenheden of 20 % moet toenemen. Of dit inderdaad het geval zal zijn wordt onderzocht door het bestudeeren van de gevolgen van vroegere tariefsverlagingen, van ervaringen opgedaan door buitenlandse administratiën, verder door het maken van een marktanalyse. enz.

Tot nu toe werd aangenomen, dat men de winst van  $f\ 10.000,-$  wilde handhaven. Er zijn echter omstandigheden denkbaar, dat men de winst prijs geeft, ja zelfs een deel van de vaste kosten wil opofferen. Deze omstandigheden doen zich b.v. voor in tijden van laagconjunctuur. De formule behoudt echter haar geldigheid, met dien verstande, dat 60.000 moet worden vervangen door het bedrag, dat men wil blijven dekken. (Hier duikt het vraagstuk der differentieele kosten op.)

#### 10. Probleem b: controle op de economie van het bedrijf. <sup>9)</sup>

Stel men overweegt een nieuwe vinding toe te passen, waarvan bekend is, dat zij lagere variabele kosten medebrengt. De als gevolg daarvan noodzakelijke ombouw van de bestaande installatie vordert  $f\ 100.000,-$ . De variabele kosten van de oude installatie waren  $f\ 15$  per eenheid, die van de omgebouwde installatie zullen bedragen  $f\ 12$  per eenheid. De normale bedrijfsdrukke blijft in beide gevallen dezelfde, n.l. 10.000 eenheden.

Begonnen wordt met het berekenen van de toeneming der vaste kosten. Deze bestaan uit rente (percentage bekend), afschrijving en onderhoud (berekend op basis van de ervaring opgedaan met soortgelijke objecten) en blijken in totaal te zullen bedragen  $f\ 20.000,-$ . Als gevolg van den ombouw zullen dus de standaard vaste kosten stijgen met  $f\ 2$  per eenheid.

De variabele kosten verminderen met  $f\ 15 - f\ 12 = f\ 3$  per eenheid (uitgangspunt).

De conclusie is dus, dat per saldo een daling zal optreden in de totale kosten van  $f\ 3 - f\ 2 = f\ 1$  per eenheid.

*Opmerking:* Wordt de nieuwe methode ingevoerd, dan moeten nieuwe definitieve standaards worden bepaald. Deze nieuwe standaards kunnen dan tevens dienen als een controle op de gemaakte vóór-calcuatie.

#### 11. Probleem c: rentabiliteit. <sup>10)</sup>

Stel het radiotelegraaf — e.q. telefoonverkeersoverzicht Nederland — land X over Januari 1935 ziet er uit als op onderstaand staatje (voorbeeld 5) aangegeven. Toelichting:

*De lastenzijde.* Met verkeer is hierbij bedoeld het *werkelijk* verkeer. Als standaardkosten zijn genomen, b.v. voor het zendstation, die, welke werden gevonden in kolom 8 van het verdeelingschema. De post  $f\ 1.000,-$  voor „huur van geleidingen” vormt de vergoeding, die de Radio-Telegrafie e.q. -Telefonie moet betalen aan de Draad-Telegrafie e.q. -Telefonie voor het gebruik van kabels, etc. ten dienste van haar verkeer met land X.

De post  $f\ 1.000,-$  „algemeene beheerskosten” stelt voor het aandeel van de Radio-Telegrafie e.q. -Telefonie in de directiekosten van het Staatsbedrijf met betrekking tot land X.

*De batenzijde.* Aangenomen is, dat er drie tarieven zijn; het verkeer is weder *werkelijk* verkeer i.e. het aantal verzonden of ontvangen woorden e.q. uitgaande of inkomende gesprekken.

*De winst.* Het overzicht laat zien, dat er een exploitatie-winst is gemaakt van  $f\ 2.000,-$ . <sup>11)</sup>

Voorbeeld 5.

| VERKEERSOVERZICHT NEDERLAND—LAND X |               |                                                 |
|------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------|
| LASTEN                             |               | BATEN                                           |
| <i>Zendstation</i>                 |               |                                                 |
| Verkeer × standaardkosten          | $f\ 3.000,-$  | Tarief I (verkeer × eenheidsprijs) $f\ 3.000,-$ |
| <i>Bedieningsstation</i>           |               |                                                 |
| Verkeer × standaardkosten          | $f\ 2.000,-$  | Tarief II (id.) $f\ 2.000,-$                    |
| <i>Ontvangstation</i>              |               |                                                 |
| Verkeer × standaardkosten          | $f\ 1.000,-$  | Tarief III (id.) $f\ 5.000,-$                   |
| <i>Huur van geleidingen</i>        |               |                                                 |
| Verkeer × standaardkosten          | $f\ 1.000,-$  |                                                 |
| <i>Algemeene beheerskosten</i>     |               |                                                 |
| Verkeer × standaardkosten          | $f\ 1.000,-$  |                                                 |
| Totaal                             | $f\ 8.000,-$  |                                                 |
| Exploitatie-winst                  | $f\ 2.000,-$  |                                                 |
| Algemeen Totaal                    | $f\ 10.000,-$ | $f\ 10.000,-$                                   |

De werkelijke bedrijfsdrukke bedraagt 1000 eenheden, de standaard vaste kosten  $f\ 5$  per eenheid, de standaard variabele kosten  $f\ 3$  per eenheid, dus zijn de totale kosten  $1000 \times (f\ 5 + f\ 3) = f\ 8.000,-$ .

De standaardkosten zijn gebaseerd op een normale bedrijfsdrukke; stel deze was 900 eenheden. Alle vaste kosten zouden dus zijn goedge maakt, indien  $900 \times f\ 5 = f\ 4500$  was in rekening gebracht aan de gebruikers.

Daar de verkeersomvang 1000 eenheden bedroeg, is door de gebruikers  $1000 \times f\ 5 = f\ 5.000,-$  vaste kosten betaald. Dit wil dus zeggen, dat er naast de exploitatie-winst nog een extra-voordeel aanwezig is van  $f\ 500$ , hetwelk een gevolg is van de meer dan normale bedrijfsdrukke (zie voor het omgekeerde geval den „aansluitingsstaat” onder II Vaste lasten, 2e soort, sub 3, voorbeeld 4). Resumeerende, kunnen wij zeggen, dat uit een boekhoudkundig oogpunt er een winst wordt gemaakt van  $f\ 2500,-$ .

De standaardcalculatie laat nu zien hoe deze „winst” is samengesteld, n.l. een bedrijfswinst van  $f\ 2.000,-$  en een conjunctuurwinst van  $f\ 500,-$ . Beide posten worden in de winst- en verliesrekening afzonderlijk tot uitdrukking gebracht.

*Opmerking:* Ter voorkoming van misverstand zij opgemerkt, dat ook andere oorzaken kunnen leiden tot extra-winst of verlies, zooals b.v. efficieney-verschillen (zie b.v. „aansluitingsstaat” onder I, Variabele lasten, sub 1 en 2). Deze zijn hier buiten beschouwing gelaten.

12. Aan het slot van onze beschouwing gekomen, hopen wij duidelijk te hebben gemaakt de groote beteekenis die standaardkosten hebben. Niet besproken werd, hoe men de standaardkosten dienstbaar kan maken aan den opbouw van een lastenbudget (prognose), noch de groote beteekenis, welke de stan-

<sup>9)</sup> Alle cijfers zijn gefingeerd.

<sup>10)</sup> Alle cijfers zijn gefingeerd.

<sup>11)</sup> De winst is een gevolg van het feit, dat de tarieven in het voorbeeld zoodanig zijn gesteld, dat er boven de vaste en variabele kosten 25 % wordt verdiend.



daardkosten kunnen hebben voor een doeltreffende accountants-contrôle en de wijze waarop men de standaardkosten kan verwerken in de hoofdboekhouding. Deze onderwerpen leenen zich beter voor een aparte bespreking. T.z.t. hopen wij wellicht aan deze vraagstukken een artikel te kunnen wijden.

Drs. Tj. J. ADDENS en N. ELGERSMA,  
Accountant, Lid N.I.V.A.

## EENIGE OPMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN HET „IVIÈME CONGRES NATIONAL DES EXPERTS COMPTABLES” TE BRUSSEL

Op 19 en 20 October j.l. is te Brussel onder het patronaat van Z.M. den Koning het 4de „Congres National des Experts Comptables”<sup>1)</sup> gehouden, hetwelk bijeengeroepen was door:

1. Section Belge de l'Association Internationale de Comptabilité.
2. Fédération des Experts Comptables.
3. Association Nationale des Experts Comptables.
4. Compagnie des Experts Comptables.
5. Association Bruxelloise de Comptabilité.
6. Société Royale de Comptabilité.

benevens acht sections provinciales uit Anvers, Brabant, Deux Flandres, Hainaut, Liège, Limbourg, Luxembourg, Namur.

Voorzitter van het Congres was de Heer Jean Dumon, Voorzitter der onder 4 genoemde Vereeniging; Vice-Voorzitter de Heer M. G. den Haene, Voorzitter der onder 1 genoemde Section Belge en Algemeen Secretaris der Internationale Vereeniging.

Wie nu uit bovenstaande opsomming zou willen afleiden, dat er in België 6 accountantsverenigingen zijn, benevens een aantal min of meer zelfstandigheid genietende provinciale afdelingen, vergist zich.

De belangrijkheid der dissidente groepen blijkt eenigszins uit de op het Congres aangenomen motie, waarin de wensch wordt uitgesproken in de toekomst meer algemeene samenwerking te bereiken en besloten wordt een Commissie te benoemen om dit voor te bereiden.

De namen der Vereenigingen, waarom het hierbij (in hoofdzaak) ging, zijn mij niet bekend.

Van andere zijde worden mij nog de volgende namen opgegeven:

1. Fédération des Unions Professionnelles des Experts-Comptables.
2. Chambre des Experts Comptables et Comptables de Belgique.
3. Société Centrale des Experts Comptables.
4. Union Belge des Experts Comptables.
5. Chambre Belge des Comptables.

De zitting van 19 November had een „préparatoire” karakter. Hierin werd het programma voor den volgende dag vastgesteld. Aanwezig waren 20 personen.

Den volgende dag waren 30 personen aanwezig, waaronder als gasten een vertegenwoordiger van den Minister van Justitie, de Heer *Mr. Kersemaker* (advocaat) en ondergeteekende als afgevaardigde van het Nederlandsch Instituut van Accountants.

Na een openingsrede, waarin de Voorzitter de gasten op zeer hartelijke wijze welkom heette en eenige woorden wijdde aan de nagedachtenis van Koningin Astrid van België en van Prins Hendrik der Nederlanden, kwamen de volgende punten aan de orde:

1. De wettelijke positie der accountants.
2. De instelling van een bureau voor gratis comptabelen bijstand in rechtszaken.
3. De door de rechtbanken bijgehouden lijsten van accountants die in rechtszaken als deskundigen mogen optreden.
4. De bij K. B. verplicht gestelde contrôle bij banken.

Over elk dezer onderwerpen hield de Voorzitter een inleiding, waarop nauwelijks eenig debat volgde.

Als wettelijke regeling wenscht men zich een titelbescherming met een, uitsluitend door vakgenooten uitgeoefend, disciplinair toezicht.

Het sub 2 bedoelde bureau werkt reeds eenigen tijd tot voldoening en zal worden uitgebreid.

De sub 3 bedoelde lijsten voldoen blijkbaar niet. Ze worden in de eerste plaats met onvoldoende kennis van zaken samengesteld en de rechtbanken houden er zich niet aan. Den Minister zal worden verzocht de lijsten niet meer te publiceren. (Natuurlijk kan men de rechtbanken niet beletten ze voor eigen gebruik bij te houden).

In dit verband was het tevens interessant te vernemen, dat deze lijsten ook aanwijzen, welke accountants in aanmerking mogen komen voor de contrôle der boekhouding van notarissen, het eenige bedrijf waar — totdat de nieuwe contrôle op banken werd ingesteld — accountantsecontrole was voorgeschreven.

Wanneer zal de Nederlandsche Regeering eens inzien, dat met een verplichte, regelmatige contrôle door — door de notarissen zelf aan te wijzen, door de Cie. van Toezicht goed te keuren — accountants meer te bereiken valt dan met tien contrôle-commissies?

Ten opzichte van het vierde punt werd medegedeeld, dat het „erkenningensreglement” nog niet is vastgesteld. Niet aangenomen mag worden, dat uitsluitend accountants tot „revisoren” zullen worden aangewezen, ook aan bankdeskundigen zullen plaatsen worden ingeruimd. Van de zijde der in het Congres samenwerkende Accountantsverenigingen wordt ernaar gestreefd, dat ook haar leden — voor zoover die geacht kunnen worden op de hoogte te zijn van bankcontrole — zullen worden erkend.

Ik kan hieraan de mededeeling verbinden, dat door het Bestuur van het N. I. v. Acc. pogingen in het werk gesteld zijn om mogelijk te maken, dat ook leden dezer Vereeniging worden erkend.

Ben principieele beslissing dienaangaande is nog niet genomen. Het is niet uitgesloten, dat hieraan nationalistische overwegingen — die immers overal en op elk gebied hoogtij vierten — in den weg staan.

De laatste opmerkingen vallen echter reeds buiten het verslag van het Congres, dat Zondagmorgen om half elf begon en om 1 uur werd gesloten.

De lezers zullen wellicht in alle bescheidenheid de conclusie trekken, dat de ontwikkeling en de organisatie van het Belgische accountantswezen nog niet op hetzelfde peil staat als dat in sommige andere landen van West-Europa. Er is echter een belangrijk lichtpunt: Men ziet dat zelf in. Zoowel in de kringen der accountants als b.v. in die van het bankwezen richt men met grooten eerbied zijn blikken naar het Westen en vooral ook naar het Noorden. Ik kreeg den indruk, dat er in België wel degelijk accountants bestaan, die ernstig streven naar een goede uitoefening van het vak en organisatie van het beroep. Als een stap in de goede richting beschouwt men een accountantsopleiding aan de Universiteit te Brussel, die binnenkort zou worden ingesteld.

Nederlandsche accountants, die het bovenstaande als een tip beschouwen, wil ik waarschuwen, dat ook het peil der tarieven wel eenigszins afwijkt.

<sup>1)</sup> Voorstanders der Groot Nederlandsche Gedachte zal het interesseren, dat op het Congres uitsluitend Fransch gesproken werd. De Voorzitter die — naar mij werd medegedeeld — van Fransche afkomst is, verstond zelfs geen woord Nederlandsch.